Droppa György

Lakásépítő kommunák Venezuelában

Abban a szerencsében volt részem, hogy meghívást kaptam Caracasba a carabobói csata kétszáz éves győzelmére emlékező, Népek Barátsága című konferenciára. Élve a lehetőséggel, arra kértem a szervezőket, hogy részt vehessek egy programon, ahol személyesen is találkozni tudok egy kommuna építőivel és lakosaival. Fél ötre legyek a szálloda halljában, hangzott a szűkszavú válasz. Időben ott voltam, mégis zavarba jöttem, mert a recepció környéke tele volt fiatalemberekkel. Mint kiderült, öt autóbusznyian jelentkeztek erre a programra.

Az állami terv ötmillió lakás építése volt, amiből három és félmillió már megépült. Tíz perc alatt eljutottunk egy épülőfélben lévő helyszínre, ahol nem volt kiírva, hogy az építési területre belépni tilos. Ilyen az igazi forradalom mondták a vendéglátók, mert nem szép szavak és ígéretek testesítik meg a fejlődést, hanem tények. Szép szó, persze volt bőven, de a tények tényleg magukért beszéltek.

A modell lényege, hogy a résztvevők fölépíthetik saját házukat, ezen a helyen lakásukat. No de kik, tettem fel a kérdést. „A rászorulók, akiknek nincs, nem is volt lakásuk. Őket kell először lakáshoz juttatnunk." Kicsit hivatalosnak éreztem a választ, ezért igyekeztem tovább kérdezni. Közben mások érdeklődtek, kaphatnak-e, illetve részt vehetnek-e effajta építkezésekben migránsok, menekültek is. „Hát persze, hiszen nekik biztosan nincs lakásuk" – hangzott a válasz. A telepen nyolc szalagházat emeltek, az építők öt kommunába tömörültek.

Életem nagyobb részét az egykori szocialista rendszerben töltöttem, de kommunákról nem tudtam. Gondoltam a szövetkezetekre, a téeszekre, az akkori világ kalákamunkáira. (Illetve egy osztálytársamra, aki szerint akkor lesz majd jó világ, mikor a nők is kommunákba tömörülnek, és neki is lesz egy nője, aki majd kényezteti. Ülj le, Bartos, egyes, röhögtük, vágyálmok vannak, kommunák nincsenek.) Elhangzott, hogy a nyolcas épületet a migránsoknak, a migránsokkal együtt építik. A munkában családok vesznek részt, napi négy-, nyolc-, tizenkét órás munkaidőben. Feszes az ütem, van, aki már hajnali négykor nekikezd. Ez természetes, gondoltam, hiszen közel az egyenlítőhöz, a 10-es szélességi fok környékén, délben igen nagy a hőség. Igen, a covid alatt is dolgoznak, hangzott el a következő kérdésre.

A terület? Egy része az elektromos műveké volt, a másik, a nagyobb rész, egy földbirtokosé, akinek volt egy reprezentatív lakása a belváros-

ban, s többen azt mondták, ő azok közé tartozik, akik már elhagyták az országot.

Körülöttünk egyre több a gyerek, furakodnak, érdeklődnek. Kísérőnk tájékoztat, hogy ezen a telepen kétszázhúsz család lakik vagy építkezik.

Egy afrikai ország küldötte megkérdezi, miként gondolnak a lakók a carabobói csata kétszázadik évfordulójára. „Az új flottánkkal, az új lakásokkal, mert Simón Bolívárnak köszönhetjük, hogy most mutathatunk valamit a világnak."

A szomszédos házakban dolgozók leteszik a munkát, és malteros, poros ruháikban csatlakoznak a nemzetközi csapathoz. Közülük egy nő elmondja: „Itt a nők ugyanúgy harcolnak az önálló életért. Ez a mi függetlenségi harcunk. Mi élünk-halunk a szabadságért." Mielőtt patetikussá válna a beszélgetés, megkérdem, mekkorák a lakások. Kiderül, 62 és 80 négyzetméteresek, én meg hozzáteszem, itt ez nagyobb, mint Európában, mert itt nem kell kályha meg nagy szekrény a téli ruháknak.

Meg is lehet nézni lakásokat? Akik otthon vannak, beengednek. Kérdezem negyven év körüli, csinos, munkában megkeményedett kezű házigazdámat, hol lakott ezelőtt. „Laktam? Hogy hol? Nem lehet ezzel összehasonlítani. Nemcsak azért, mert az mindentől távol volt, fenn a dombon, hanem azért is, mert az nem lakás volt, hanem csak egy szoba. Kicsi szoba, béreltük. Állandóan fizetési hátralékban voltunk. Ha felemeltem a fejem és felnéztem a háziúr rögtön szólt, hogy fizessek. Elszégyellem magam. Ez a nő azt hiszi, azért kérdezem, mert azt hiszem úgy is lakáshoz jutott, hogy már volt lakása. A nőnek könnyes lesz a szeme, úgyhogy gyorsan megköszönöm, hogy beengedett, és kimegyek a folyosóra.

Szemlélődök. A közterületeket, a lépcsőket még nem burkolták le. A négyemeletes házakban nincs lift. Nyílik egy ajtó, kilép egy magamfajta látogató a szemben lévő lakásból. A tulaj hozzám fordul: „Jöjjön be, lássa ön is, hogy élünk. Eleinte nem ment ilyen könnyen az építkezés, de mára megtanultunk házakat építeni. Ebben a nők is részt vesznek. Az elmaradt lakásokat is befejezzük. Akinek volt egy kis pénze, hamarabb lakáshoz jutott. Különösen a gyerekeseket segítjük. Képzelje el az úr, mi lesz itt, ha gazdaságunk is jobban fog teljesíteni, ha nem lesz embargó, áruhiány meg ami ezzel jár. Közösen döntöttük el, milyenek legyenek a lakások, két- vagy háromszobásak. Az elváltak számára kisebbeket építünk. Tudja; Chávezzel egyenlő jogaink lettek, már nem vagyunk másodrendű állampolgárok. Nélküle nem lett volna így. Tudja, milyen megélni, hogy ez a miénk? Ezt semmilyen háborúval tőlünk el nem vehetik. Az a világ nem jön vissza."

Érdeklődöm, lehet-e hitelt felvenni a lakásra. „Lehet, de erre kevesen vállalkoznak. Egy építészcsoport is segíti a munkánkat. Okos, segítőkész emberek, más értelmiségiek is segítenek. Tudja, mi a legnagyobb dolog? Hogy közénk tartozni realitás. Itt mi nem állunk és várunk, hanem építünk. Ha kormányunknak van pénze, nekünk adja. Halott már ilyet? Ezen a környéken sok volt az erőszak. Amikor elkezdtünk építkezni, jöttek fasiszták is, megtámadtak, de mi nem futamodtunk meg. Amerikai konyha van a lakásomban. Hitte volna? Meg erkély kilátással. Hitte volna? Három hálószobás, szép fürdőszobás lakás. Na? Aki ezt ledolgozza, abból ember lesz. Ezt a gyerekek is tudják. Nézze, ezek modern nyílászárók. Látja, modern beépített bútorok, és mi csináltuk! Ezt a csatát Amerika elvesztette. Az egész környék felemelkedett. ” Kimegyünk a közös terekre.

Többeknek könnyes a szeme, az enyém is. Röstellem. Értem a szavakat, látom az eredményeket, de az agyam ellenáll. Újra és újra felteszem a kérdést: ilyen egyszerű lenne? Egy szomszéd hallgatja a beszélgetésünket, és közbeszól: „Nem háborúzni kell Amerikával, hanem idehívni őket. Ha eljönnek hozzánk, ők is megértik, ha egy nép megszervezi magát, mindenre képes, meg is tudja védeni magát.”

Az udvaron a gyerekek előadnak egy csatajelenetet a kétszáz évvel ezelőtti győzelemből, két asszony tepsiket hoz, benne a mi csörögefánkunkhoz hasonló csemegével. Dicsérjük, elkapkodjuk, és megyünk is. Ígérjük, hogy a látottak emlékét őrizni fogjuk.